

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: L. L.

proti

žalovanému: **Finanční úřad pro Jihomoravský kraj**
sídlem nám. Svobody 4, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 8. 2022, č. j. 3845412/22/3003-80542-708073

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Podanou žalobou se žalobce domáhá přezkumu shora označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Žalovaný jako správce daně podle § 159 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, zamítl žalobcovu námitku proti exekučnímu příkazu ze dne 14. 6. 2022, č. j. 3177614/22/3003-80542-712189. Jím žalovaný nařídil exekuci k vymožení daňového nedoplatku ve výši 6 863 278,60 Kč, včetně úroku z prodlení k 10. 6. 2022 ve výši 4 410 290,53 Kč, jakož i úroku z prodlení z částky 5 619 225 Kč od 10. 6. 2022 do zaplacení a exekučních nákladů, a to prodejem nemovitých věcí žalobce jako dlužníka a jeho manželky.

II. Argumentace žalobce

2. Žalobce namítá, že orgány finanční správy nepostupovaly při stanovení (výpočtu) vymáhané daňové povinnosti správně.
3. Dále namítá, že v rámci daňového řízení, které se vede již od roku 2010, předkládal při osobních návštěvách pracovníkům správce daně také smlouvu o zúžení společného jmění manželů (dále jen „SJM“) sepsanou formou notářského zápisu dne 20. 9. 2005, NZ 816/2005, ke zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění žalobce a jeho manželky (dále jen „smlouva o zúžení SJM“); naposledy v roce 2017 příslušnému referentovi v reakci na výzvu žalovaného. O vědomosti správce daně ohledně této smlouvy svědčí i fakt, že za celou dobu řízení byl exekucí nebo zástavním právem zatížen pouze majetek žalobce (pohledávku ve výši 5 mil Kč zajistil správce daně zástavním právem na osobní automobil s odhadní hodnotou 25 000 Kč), nebo případně pohledávky žalobce. Nemovitost ve vlastnictví manželky žalobce stejně tak i její účet správce daně ignoroval, a to až do června roku 2022, kdy nahlíží do seznamu smluv a jeho pracovníci si již nepamatují předchozí osobní návštěvy žalobce. Ten má za to, že správce daně „opomenul“ nebo „ztratil“, ať již úmyslně či neúmyslně, jím předložené důkazy o úpravě společného jmění manželů.
4. Žalobce namítá, že nemohl nahlížet do daňového spisu a vyvrátit tak tvrzení ohledně jeho obsahu.
5. Správce daně dostal za příkaz vymoci co nejvyšší částku i za cenu „opomenutí“ či „přehlédnutí“ nějakého faktu – například prokázání existence úpravy majetku manželů.
6. Dále žalobce tvrdí, že ze strany správce daně je mu upíráno právo na podnikání dle čl. 26 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a jeho manželce právo na majetek dle čl. 11 Listiny.

III. Stanovisko žalovaného

7. Žalovaný navrhuje podanou žalobu zamítnout a argumentuje podrobně ke každému žalobnímu bodu. Na svém procesním stanovisku setrval po celou dobu řízení před soudem.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a jedná se o žalobu přípustnou. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), a sice souhlasu účastníků. Při přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
9. Na úvod soud připomíná, že v dané věci přezkoumává rozhodnutí o námitce proti exekučnímu příkazu. Exekuční řízení přitom není ani pokračováním nalézacího řízení, ani duplicitním nalézacím řízením (srov. např. již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2009, č. j. 9 Afs 28/2009-124, publ. pod č. 1966/2010 Sb. NSS). Mezi jednotlivými fázemi daňového řízení nelze volně přecházet a v tom kterém řízení namítat skutečnosti, které se vztahují k řízení jinému. V řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí se soud nemůže zabývat žalobní argumentací týkající se správnosti stanovené daňové povinnosti, která je po žalobci vymáhána, zde konkrétně namítanou nesprávností rozhodnutí ze dne

13. 2. 2015, č. j. 3677/15/5200-10422-702767, kterým Odvolací finanční ředitelství změnilo dodatečný platební výměr Finančního úřadu Brno III ze dne 29. 11. 2010, č. j. 227825/10/290911710141, tak, že žalobci na dani z příjmů za zdaňovací období roku 2007 doměřilo podle pomůcek daňovou ztrátu ve výši -39 000 Kč, daň ve výši 5 754 012 Kč a současně předspsalo penále z doměřené ztráty ve výši 1 950 Kč a penále z doměřené daně ve výši 1 146 488 Kč.

10. Vady spočívající v nesprávnosti stanovené daně je daňový subjekt oprávněn namítat v rámci opravných prostředků a následně v rámci žaloby proti rozhodnutí o nich. Krajskému soudu je z úřední činnosti známo, že této možnosti žalobce využil. Proti shora uvedenému rozhodnutí č. j. 3677/15/5200-10422-702767 Odvolacího finančního ředitelství podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji rozsudkem ze dne 26. 4. 2017, č. j. 62 Af 47/2015-111, zamítl. Kasační stížnost žalobce proti zmíněnému rozsudku Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 10. 1. 2019, č. j. 3 Afs 138/2017-49. Ve věci obnovy řízení o daňové povinnosti na dani z příjmů za rok 2007 žalobce podal ke Krajskému soudu v Brně žalobu proti rozhodnutí Generálního finančního ředitelství ze dne 19. 5. 2020, č. j. 27315/20/7100-10111-011791. Řízení o této žalobě bylo zastaveno z důvodu neuhrazení soudního poplatku ve stanovené lhůtě (usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2020, š. j. 31 Af 43/2020-30).
11. Ze správního spisu krajský soud zjistil následující skutečnosti.
12. V dané věci bylo exekuční řízení vedeno pro dluh (daňový nedoplatek) jednoho z manželů (zde žalobce), který mu sice vznikl za trvání manželství, avšak až poté, co došlo na základě smlouvy o zúžení společného jmění manželů (dále také jen „SJM“) ke zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění žalobce a jeho manželky.
13. Žalobce podal dne 23. 6. 2022 proti exekučnímu příkazu námitku. K podané námitce předložil smlouvu o zúžení SJM a uvedl, že s ohledem na zúžení SJM pouze na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti nepřesahující hodnotu 3 500 Kč nelze majetek specifikovaný v exekučním příkazu postihnout v daňové exekuci, neboť není majetkem v SJM (je výlučným vlastnictvím manželky žalobce).
14. Žalovaný napadeným rozhodnutím námitku zamítl. Konstatoval, že před vydáním exekučního příkazu neměl vědomost o žádných listinách, kterými se upravují budoucí majetkové vztahy v manželství nebo s mění rozsah SJM. Vznikl-li nedoplatek za trvání manželství, lze nedoplatek dlužníka uspokojit prodejem majetku v SJM a prodejem majetku, který – nebýt dohody o zúžení SJM, by se považoval za součást SJM, a to i za situace, že byl následně předložen notářský zápis o zúžení SJM s datem starším, než byla zahájena daňová exekuce.
15. Krajský soud se v intencích žalobcových námitek zabýval posouzením oprávněnosti postupu žalovaného, který nepřihlédl ke smlouvě o zúžení SJM.
16. Podstata sporu podle uplatněných žalobních námitek spočívá v tom, zda žalovanému byl před nařízením exekuce znám obsah smlouvy o zúžení SJM ve smyslu § 143a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále také jen „o.z.“). Podle názoru žalobce tedy nebylo možné postihnout exekucí též nemovitý majetek jeho manželky, který byl ze SJM vyloučen. Soud v této souvislosti konstatuje, že pro takový případ má manžel(ka) povinného právo podat podle § 262b o.s.ř. návrh na zastavení výkonu

rozhodnutí. Soudu není známo, zda žalobcova manželka takový návrh podala, neboť z obsahu spisu nic takového neplyne.

17. Soud se tedy zabýval otázkou, zda žalovaný nepochybil, pokud při nařízení exekuce na prodej nemovitostí manželky žalobce nepřihlédl k účinkům smlouvy o zúžení SJM uzavřené již v roce 2005, tj. před vznikem daňového dluhu. Dospěl při tom k závěru, že v posuzované věci žalovaný postupoval správně, pokud při posouzení účinků smlouvy o zúžení SJM aplikoval ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013. K této otázce se opakovaně vyslovil Nejvyšší soud, přičemž dospěl k závěru, že „zvláštním právním předpisem“ ve smyslu § 262b odst. 1 o. s. ř., na jehož základě soud posoudí, zda je majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného postižen ve větším rozsahu, je právní předpis, který byl účinný v době, kdy vznikl závazek povinného, který je předmětem exekuce, resp. zde daňové exekuce (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. 20 Cdo 3416/2016, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 3. 2017, sp. zn. 20 Cdo 5823/2016, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. 20 Cdo 1786/2017, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 2017, sp. zn. 20 Cdo 4714/2016). Tento výklad následně Nejvyšší soud doplnil v usnesení ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. 20 Cdo 169/2019, č. 6/2020 Sb.NS, tak, že „*v případě, že dluh povinného, jenž není součástí společného jmění manželů proto, že do 31. 12. 2013 (tedy před účinností o. z.) došlo k zúžení společného jmění manželů, lze oprávněného uspokojit z výlučného majetku manželky povinného jen v případě, že to s ohledem na toto zúžení připouští právní úprava účinná do 31. 12. 2013.*“ Smlouvu o zúžení SJM a její účinky je tedy třeba hodnotit dle právní úpravy obsažené v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013.
18. Krajský soud tedy dospěl k závěru (a mezi účastníky řízení není sporné), že v posuzované věci žalovaný postupoval správně, kdy na danou věc aplikoval zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění účinném do 31. 12. 2013, a to s ohledem na dobu vzniku vymáhané daňové povinnosti (daň z příjmů za zdaňovací období roku 2007).
19. V daném případě vyloučili žalobce a jeho manželka uzavřením smlouvy o zúžení SJM z režimu SJM veškerá pasiva i aktiva s výjimkou věcí tvořících obvyklé vybavení společné domácnosti o hodnotě do 3 500 Kč. O tom není mezi účastníky sporu a plyne to i z obsahu smlouvy o zúžení SJM obsažené v daňovém spise. Sporné je však, zda účinky smlouvy o zúžení SJM vylučují postižení nemovitého majetku manželky žalobce v daňové exekuci.
20. Podle § 143a tohoto zákona platilo, že manželé mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu rozšířit nebo zúžit stanovený rozsah společného jmění manželů. Takto mohou manželé změnit rozsah majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti, ale i majetku a závazků, které již tvoří jejich společné jmění. Předmětem této smlouvy mohou být i jednotlivé majetkové hodnoty a závazky. Jestliže je předmětem smlouvy nemovitost, která již náleží do společného jmění manželů nebo do výlučného majetku jednoho z nich, nabývá smlouva účinnosti vkladem do katastru nemovitostí (odst. 1). Manželé mohou dále smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu vyhradit zcela nebo zčásti vznik společného jmění manželů ke dni zániku manželství, pokud nejde o věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti (odst. 2). Muž a žena, kteří chtějí uzavřít manželství, mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu upravit své budoucí majetkové vztahy v manželství obdobně (odst. 3). Manželé se mohou vůči jiné osobě na smlouvu uvedenou

v předcházejících odstavcích odvolat jen tehdy, jestliže je jí obsah této smlouvy znám (odst. 4).

21. Pro posouzení věci je však klíčové, že podle § 143a o.z. se žalobce může dovolávat účinků zúžení SJM pouze v případě, pokud by prokázal, že žalovanému, resp. finančním orgánům, byl znám obsah smlouvy o zúžení SJM. Nestačí ale, aby žalobce zúžení SJM oznámil správci daně až v okamžiku, kdy přistoupil k provedené daňové exekuce. Jako totiž plyne z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 20 Cdo, 279/2003, č. 28/2004 Sb.NS, platí, že z výkonu rozhodnutí není vyloučen majetek, který podle smlouvy o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů nepatřil do společného jmění manželů, jestliže obsah této smlouvy nebyl oprávněnému znám v době vzniku vymáhané pohledávky. Doba zahájení řízení o výkon rozhodnutí není pro úvahy o vědomosti oprávněného o obsahu smlouvy významná.
22. Pokud tedy žalobce namítá, že žalovanému opakovaně předkládal smlouvu o zúžení SJM, pak krajskému soudu nezbyvá než konstatovat, že ve správním spise se nenachází žádný důkazní prostředek, který by prokazoval, že žalovanému byl znám obsah smlouvy o zúžení SJM již v době vzniku daňové povinnosti. Podle § 3 daňového řádu vzniká daňová povinnost *okamžikem, kdy nastaly skutečnosti, které jsou podle zákona předmětem daně, nebo skutečnosti tuto povinnost zakládající, která mu byla doměřena dodatečným platebním výměrem žalovaného*. V případě daně z příjmů fyzických osob tedy daňová povinnost vzniká nejpozději skončení zdaňovací období, za něž byla daň stanovena, v daném případě tedy uplynutím dne 31. 12. 2007.
23. Žalobce neprokázal a výslovně ani netvrdil, že správci daně oznámil uzavření smlouvy o zúžení SJM přede dnem vzniku daňové povinnosti, tj. před 1. 1. 2008. V žalobě tvrdí jen to, že smlouvu o zúžení SJM předkládal v originále opakovaně správci daně, a to při jednáních s pracovníky správce daně *v průběhu daňového řízení vedeného od roku 2010* (naposledy přímo na výzvu referenta v roce 2017). Tuto argumentaci přitom uplatnil poprvé až v rámci žaloby, přičemž nepředložil žádné důkazy ani podrobnější informace o svých tvrzeních. Žalobce navíc neoznačil a nenavrl žádný důkazní prostředek nad rámec správního spisu, jímž by podpořil alespoň toto žalobní tvrzení. Bylo přitom výhradně na něm, aby svá tvrzení prokázal uvedením konkrétní skutečnosti a označením konkrétního důkazu. Krajský soud není oprávněn, aby za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují, a stával se tak advokátem žalobce v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78).
24. Soud připomíná, že pouhé označení úředních osob (referentů) jménem a příjmením nelze považovat za návrh na výslech svědka, nýbrž je třeba jednoznačně a srozumitelně vyjádřit, že takto označené osoby jsou navrhovány ke slyšení jako svědci. Jelikož výslechy těchto osob, pokud by jako svědci byly navrženy, by směřovaly k prokázání skutečnosti, ohledně níž tíží důkazní břemeno žalobce, bylo právě a jen na něm, aby výslech popsaným způsobem navrhl. To však žalobce neučinil (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č. j. 5 Afs 111/2014-37, str. 10).
25. Pokud tedy žalobce namítá, že žalovanému opakovaně předkládal smlouvu o zúžení SJM v originále, pak krajskému soudu nezbyvá než konstatovat, že ve správním spise se nenachází žádný důkazní prostředek, který by tvrzení žalobce prokazoval nebo který by zakládala důvodné pochybnosti o nevědomosti žalovaného o smlouvě o zúžení SJM.

26. Konkrétně žalobce namítal jen to, že smlouvu o zúžení SJM předložil žalovanému v reakci na jeho výzvu v roce 2017. Krajský soud zjistil, že součástí správního spisu sice je podání žalobce ze dne 7. 6. 2017, kterým reagoval na výzvu žalovaného k podání prohlášení o majetku ze dne 17. 5. 2017, č. j. 2481140/17/3003-80541-712189, nicméně ve zmíněném podání žalobce pouze uvádí, že nevlastní žádný hmotný nebo nehmotný majetek postižitelný exekucí a informuje žalovaného, že podal proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 62 Af 47/2015-111 kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Z žalobcovy reakce na výzvu proto nelze mít vědomost žalovaného o smlouvě o zúžení SJM za doloženou či pravděpodobnou.
27. Soud tak tvrzením žalobce ohledně (opakovaného) předkládání smlouvy o zúžení SJM žalovanému nepřisvědčil, neboť k nim nenabídl žádné důkazy, a ty nejsou ani obsahem správního spisu. Navíc z hlediska možnosti dovolání se obsahu smlouvy o zúžení SJM nepostačuje, pokud ji žalobce předložil správci daně až po zahájení doměřovacího řízení nebo v průběhu daňové exekuce. Ve vztahu ke správci daně by bylo zúžení rozsahu SJM účinným pouze v případě, že by žalobce tuto skutečnost oznámil správci daně ještě před vznikem daňové povinnosti, tj. před 1. 1. 2008. Nic takového žalobce ani netvrdil.
28. Dále žalobce namítal, že vědomost žalovaného o smlouvě o zúžení SJM lze dovodit i z jeho postupu v rámci vymáhání daňového nedoplatku. K tomu soud uvádí, že ze správního spisu skutečně plyne, že žalovaný za účelem vymáhání předmětného daňového nedoplatku nenařídil ihned exekuci prodejem nemovitých věcí. Ze správního spisu je ovšem rovněž zřejmé, že žalovaný se snažil vymoci daňový nedoplatek nejprve mírnější cestou a teprve poté, co nedosáhl očekávaného výsledku, zvolil způsob výkonu uložené daňové povinnosti, který představuje již citelnější zásah. Ostatně zásada přiměřenosti jakož i samotný daňový řád předpokládá při nařizování exekuce určitou posloupnost, přičemž exekuce prodejem nemovitých věcí je obvykle až posledním možným způsobem, ke kterému dochází, pokud se peníze od dlužníka nedaří vymoci jinak. Žalobcem namítaný postup žalovaného sám o sobě nepředstavuje indicii svědčící o vědomosti žalovaného o smlouvě o zúžení SJM. Za situace, kdy obsah správního spisu nemůže být podkladem ani k podezření o této vědomosti, shledal soud danou žalobní námitku nedůvodnou.
29. Soud nemá za důvodnou ani námitku žalobce, že není oprávněn nahlížet do svého daňového spisu, a tak nemůže vyvrátit tvrzení o jeho obsahu. Právo daňového subjektu (a tedy i žalobce) nahlížet do daňového spisu je zakotveno v § 66 daňového řádu. Žalobce netvrdí, neodkládá a ani ze správního spisu neplyne, že by se aktivně pokoušel o nahlédnutí do svého daňového spisu nebo že by v tom byl ze strany žalovaného omezen. Měl-li žalobce za to, že obsah správního spisu není kompletní a že v něm měla být založena smlouva o zúžení SJM, byl povinen tuto argumentační linii prokázat. Řízení před správními soudy je totiž ovládáno zásadou dispoziční a soudní přezkum není a nemůže být všeobecnou kontrolou zákonnosti, postupu a rozhodování správních orgánů (viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011 č. j. 7 Azs 79/2009-84).
30. Krajský soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že žalovanému ve smyslu § 143a odst. 4 o.z., nelze vytýkat, pokud k obsahu smlouvy o zúžení SJM nepřihlížel a považoval předmětné nemovité věci za součást SJM.
31. K žalobní námitce ohledně zásahu do práva na podnikání (čl. 26 Listiny) nebo do práva manželky žalobce vlastnit majetek (čl. 11 Listiny) soud uvádí následující. Pokud daňový subjekt nevyužije prostor pro dobrovolnou úhradu daně (a tedy i možnost zcela se vyhnout

zahájení exekučního řízení), pak musí snášet daňovou exekuci, která představuje citelný zásah do subjektivních práv a ve svém důsledku může vést k podstatnému omezení podnikatelské činnosti jakož i postižení majetkových práv manžela povinného. Tak tomu bylo i v případě žalobce. Jedná se o zákonem předvídaný zásah do základních práv v důsledku jednání žalobce, který daňový nedoplatek neuhradil dobrovolně.

V. Náklady řízení

32. Krajský soud na základě výše uvedených skutečností a úvah neshledal žalobu důvodnou, proto ji postupem podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
33. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu by jinak – jakožto úspěšnému účastníkovi řízení – právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu mu je však nelze přiznat, neboť nepřesahují rámec jeho běžné úřední činnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 28. listopadu 2024

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu